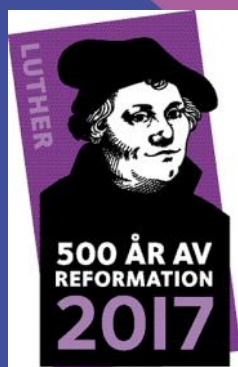

KYRKBLADET

Svenska Gustaf-Adolfsförsamlingen i Hamburg

NUMMER 2/2017, okt-mars

Nya kyrkorådsledamöter välkomnas - sid 4

Ny Lucia-CD släpps under hösten - sid 17

Läsecirkeln har fått ny ledning - sid 18

Svenska kyrkan presenterar sin nya app kyrkguiden - sid 24

Svenska kyrkans Unga i starten - sid 26

Vem var egentligen Martin Luther? sid 8 -12

IMPRESSUM

ANSVARIG UTGIVARE

Schwedische Gustaf-Adolfs-Kirche in
Hamburg e.V.
Ditmar-Koel-Str. 36, DE-20459 Hamburg
Kyrkorådets ordförande: Kristina Ekelund,
kristina.ekelund@hamburg.de

KONTAKTUPPGIFTER

hamburg@svenskakyrkan.se
tel 0049-40-3203 1404
fax 0049-40-3194762
www.svenskakyrkan.se/hamburg,
www.facebook.com/svenska.hamburg/

HITTA HIT

U-Bahn/S-Bahn Station: Landungsbrücken

FÖRSAMLINGSHERDE I HAMBURG

Elisabeth Magnusson Rosengren
elisabeth.magnusson.rosengren
@svenskakyrkan.se

KYRKORÅDET 2017

Ordförande: Kristina Ekelund
Vice ordförande: Åke Marcusson
Ingrid Ahlers-Karlsson
Henrik Berg
Jörgen Christiansen
Andreas Hübner
Leif Larsson
Katrin Tautermann

REDAKTION

Margareta Schirmacher
margareta.schirmacher@svenskakyrkan.se
Ingrid Ahlers-Karlsson
ahlerskarlsson@gmail.com

MEDLEMSAVGIFT

10 € per år för student
50 € per år för enskild
80 € per år för familj

KONTOUPPGIFTER

IBAN: DE30 2005 0550 1226 1253 73

ANNONSER

Helsida: 250 Euro + MwSt
Halvsida: 130 Euro + MwSt
Kvartssida: 70 Euro + MwSt

FOTO

Svenska kyrkan/IKON
Ingrid Ahlers-Karlsson
Margareta Schirmacher
Katrin Tautermann
Annette Neelsen
Jörgen Christiansen
Annsofi Pettersson
Anders Nyberg
Anna Wölber
Birgitta Persson
Carina Bolte
Sven I. Oksaar
Joachim Gleiss
Almut Stümke

UTGÅVA

Nr 2-2017: Okt 2017-mars 2018

TRYCK

Reset Grafische Medien GmbH
www.reset.de

Caféet

i Svenska Gustaf-Adolfskyrkan i Hamburg

Hembakade kanelbullar och kakor,
svenskt kaffe ...med hamnutsikt!

Öppettider:

Torsdag, fredag, lördag: kl. 14:00-17:00
Söndag: kl 12:00-17:00

För bokning av lokaler för fester, luncher, mottagningar m m
kontakta husmor Carina Bolte 040-3203 1404,
carina.bolte@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan
HAMBURG

SKUT I UPPSALA HAR NY LEDNING

Den nytillsatte **chefen för avdelningen Svenska kyrkan i utlandet** blir **Richard Jönsson**, som börjar sin tjänst den 11 oktober 2017. Richard har betydande erfarenhet av ledningsarbete i internationella organisationer, stor erfarenhet av ideell verksamhet samt erfarenhet av förtroendeuppdrag i Svenska Kyrkan.

Utlandschef blir **Pernilla Håkansdotter Olsson**, född 1971, prästvigd 1999 i Växjö domkyrka av biskop Anders Wejryd. Arbetade som skolpräst i 7 år i Helsingborg, Maria församling. Hennes första kyrkoherdetjänst var i Viken/Väsby, norr om Helsingborg. 2011 övertog hon en tjänst i Los Angeles, de senaste 4 åren har hon arbetat med sammanläggningarna av församlingarna inom Klippans kommun.

Ställföreträdande utlandschef blir **Lena Brodin**, som vi alla känner från hennes tid som kyrkoherde i Berlin.

Prästen har ordet

Betraktelse

"När hjärtat vill jubla av fröjd över alla de gåvor som livet ger och själen är uppfylld av tro och blicken dig överallt ser; i människors godhet, i blommornas färger, i stjärnornas ljus och i himlens eviga blå. - O Herre, hur lätt är det inte att tacka dig då? Men låt oss stilla få visa; Gud give att själen den mognad når, att vad som än sker vi ändå förmår att göra var stund och vart andetag - ja hela vårt liv till en tacksägelsedag."

Orden är hämtade från en dikt av den svenske poeten Atle Burman som gett ut en mängd livsreflekterande dikter, varav många har tonsatts. Dikten påminner oss på något sätt om att vi befinner oss vid en brytpunkt. I skrivande stund håller sommaren på att övergå till höst, för många förbyts nu ledigheten mot arbete och skola och aktiviteter som legat nere under sommaren börjar sakteliga dra igång igen. Innan vi vet ordet av är det dags att damma av adventsljusstakar och leta upp det där gamla receptet på farmors pepparkakor och snart börjar vi ännu ett nytt år. Tiden går fort. Ibland alldeles för fort. Men tiden är också relativ – känns det som i alla fall. Fyra veckors sommaresemester vid havet med nära och kära känns som en snabb vindfläkt medan fyra veckors tungt arbete, fyra veckors sjukdom, ofrivillig ensamhet eller vad det nu kan vara, kan kännas som en smärre evighet.

Vi människor lever i ständiga skiftningar, mellan återkommande brytpunkter – en del tydliga och synliga, andra mer smygande. Vi lever våra liv i spänningen mellan dur och moll, mellan kyrie och gloria, mellan ifrågasättande och enkel tacksamhet. Vi tror att vi kan planera allt, styra våra liv och ha full kontroll över allt som händer. Men det är inte hela sanningen. Och det är också det som är både prövande och samtidigt fantastiskt med att vara människa.

I sin dikt skriver Burman om att göra hela sitt liv till en tacksägelsedag. Tacksägelsedagen är ju en av de söndagar som vi firar i vårt kyrkoår och vilken i år infaller den 8 oktober. Det är bra att det finns en dag där vårt tack får stå i centrum. Ett tack för allt det som livet innebär – både av glädje och sorg, kyrie och gloria, dur och moll. Men visst vore det väl fantastiskt om vi kunde göra som Burman skriver i sin dikt: *"Gud give att själen den mognad når, att vad som än sker vi ändå förmår att göra var stund och vart andetag - ja hela vårt liv till tacksägelsedag."*

Faktum är att jag tror att det går. Det går att i varje dag hitta något korn av ljus, glädje eller tacksamhet. Kanske får man ibland leta efter de små guldkornen när smärta, ensamhet eller trötthet gör sig påmint men det finns ofta någon liten, liten spricka i det som kan kännas som mörkrets kompakta mur. Så sök! Sök efter något att tacka för varje dag och se om du kan finna det!

Med önskan om en välsignad höst, fylld av tacksamhet över både små och stora ting!

Elisabeth Magnusson Rosengren

*"Hier steh ich, und
kann nicht anders!"*

*"Hier steh ich,
ich kann nicht anders!"*

Tisdagen den 31 oktober 2017

Ekumenisk gudstjänst
i Hauptkirche St. Petri kl 11:00
Svenska, danska, norska & finska kyrkan medverkar

Reformationsgudstjänst
i Hauptkirche St. Michaelis kl 15:00

KYRKBOKEN

Vigsel

2017-04-13

Åsa Inga-Britt Klinthage och Ulf Göran Christer Andersson, Vinslöv

2017-05-26

Anja Stefani Ekstrand och Carl Henrik Björnberg, Höllviken

Välsignelse

2017-05-27

Caroline Petersson och Anders Martin Petersson, Hamburg (Nienstedtener Kirche)

Konfirmation

2017-08-27

Linnea Ingrid Amanda Blomqvist (*2004-06-06), Hamburg

Jonathan Carl Kristian (*2002-07-22), Hamburg

Dop

2017-04-01

Flora Olivia Liné Jentzen (*2015-10-15), Hamburg

2017-04-16

Lo Majken Birgit Glebe (*2017-02-05), Hamburg

2017-05-14

Carl Emil Anton Andersson (*2003-07-20), Seevetal

2017-05-27

Oscar Jonathan Petersson (*2016-11-13), Hamburg (Nienstedtener Kirche)

2017-09-09

Frida Marie Arvidsson (*2016-07-12), Hamburg

2017-09-09

Arvid Johan Solem (*2015-02-13), München

2017-09-09

Annliv Johanna Solem (*2017-01-17), München

VI VÄLKOMNAR VÅRA
NYA MEDLEMMAR!

Pär Johan Bengtsson & Wenke Stalling, Hamburg
Sebastian Ballendat, Hamburg
Maika Quade, Hamburg

Kyrkorådet har fått två nya ansikten

Vi hälsar Jörgen Christiansen och Henrik Berg hjärtligt välkomna som nya kyrkorådsledamöter. Insatsen de gör för församlingen är frivilligt arbete och det tackar vi för! Här presenterar de sig kort:

Jag heter **Jörgen Christiansen** och är född i Lysekil (Bohuslän). 1974 flyttade jag med mina föräldrar till Hamburg där jag besökte Svenska skolan. Redan under 70-talet var jag stjärngosse i denna kyrka. Min passion är löpning. Mottot är alltid att springa "as fast as possible". Göteborgsvarvet hann jag med på 1:26 t. Mitt mål (när jag har gått i pension) är att springa Marathon i Göteborg år 2021, en svensk klassiker.

Jag tycker att Svenska kyrkans församling har en fantastisk gemenskap. Caféet är underbart och ibland bjuds det även på min favoritbakelse:

den jättegodas prinscestårtan! På julbasaren är jag ansvarig för glöggståndet och jag letar efter dig som vill sälja glögg med mig i den traditionella, stämmingsfulla bakgården. Kontakt: jorgen@t-online.de.

Mitt namn är **Henrik Berg** och jag kommer ursprungligen från Rättvik i Dalarna men har bott på flera platser i Sverige, bl a Stockholm där jag gick på Kungliga

Musikhögskolan. Jag frilansar som pianist och organist i Sverige och Tyskland. Till Hamburg kom jag för 3 1/2 år sedan och Gustaf Adolfskyrkan i Hamburg blev genast en fast punkt i tillvaron, då jag har förmånen att få öva där, samtidigt som jag äter lite för många kanelbullar! När Carina frågar mig om hjälp i Caféet ställer jag gärna upp! Det är alltid kul att vara med!

Julbasaren 2017

I november öppnar vi våra portar för årets största högtid i Svenska kyrkan i Hamburg; den stora traditionella Julbasaren. Julbasaren kommer att öppnas festligt av vår svenske honorärkonsul Dr Sven I. Oksaar fredagen den 17 november kl 16. Luciakören sjunger inledningsvis. De övriga basardagarna sjunger olika luciaensemblar när portarna öppnas kl 12. Vi säljer som vanligt svenskproducerade varor och bjuder på olika slags musik i kyrksalen nästan varje basardag. Kom och stöd Svenska kyrkan genom ditt besök!

Fredag, 17 november kl 12-19
Lördag, 18 november kl 12-19
Söndag, 19 november kl 12-18

Fredag, 24 november kl 12-19
Lördag, 25 november kl 12-19
Söndag, 26 november kl 12-18

LOVIKKAVANTAR - TOMTAR o BOCKAR - GLAD STÄMNING - GLÖGG - CHOKLAD - SVERIGEALMANACKAN SILL- & KÖTTBULLEMACKOR - MUSIK I KYRKAN - LOTTER - VYKORT - ÄLGPRODUKTER - KANELBULLAR

Jag vill hjälpa till! Om du kan hjälpa till på något sätt, blir vi väldigt glada! Du kan välja, om du vill hjälpa till vid serveringen, sälja lotter i tombolan eller vid glöggståndet, livsmedelsståndet m m. Det är två glada och givande helger för alla. Du kanske hellre vill bygga upp/riva hyllor före eller efter basaren? Det är bara att komma:

Varuleverans: Tisdagen, den 7 november, kl 15

Basaruppbyggnad: Lördag, 11 november, från kl 10
Söndag, 12 november, från kl 12

Alla medhjälpare tas om hand i ett mysigt "personalcafé" i kyrkan under basaren och bjuds även den 18 januari 2018 till en sprakande trevlig eftersitts.

Har du kontakt till en svensk firma som kan tänka sig sponsra ett pris till vår populära tombola? Brev för dig som vill visa att du kommer från Sv. Kyrkan erhålles av Margareta i församlingskontoret. Lämna gärna in dina vinster senast 1 nov. Tack!

Svenska Gustaf-Adolfskyrkan i Hamburg
Ditmar-Koel-Str. 36, 20459 Hamburg, tel 040-3203 1404
hamburg@svenskakyrkan.se

Luciakonsserter 2017

Tisdag, 12 december 2017

19:30 Vuxen- och barnkören „Småfåglarna“
Solist: Petter Bjällö
Hauptkirche St. Petri, Mönckebergstraße

Lördag, 16 december 2017

17:00 Vuxen- och barnkören „Småfåglarna“
19:00 Vuxenkören, Solist: Petter Bjällö
Svenska kyrkan i Hamburg,
Ditmar-Koel-Str. 36

Söndag, 17 december 2017

17:00 Vuxen- och barnkören „Småfåglarna“
19:00 Vuxenkören, Solist: Petter Bjällö
Svenska kyrkan i Hamburg,
Ditmar-Koel-Str. 36

För våra minstingar:

Söndag, 10 december 2017

11:00 **"Barnens Lucia"**

Familjegudstjänst med Svenska kyrkans barnkör, för att lyssna eller sjunga med.

Biljetter:

Öppettider:

Priser:

Svenska kyrkans Café fr.o.m. 12 oktober (medlem från 1 okt)

Tors-lör: kl 14-17 och sön:12-17

15,00 € (Ungdomar och vuxna), 7,50 € (barn 0-12 år)

Ansvarig:

Schwedische Gustaf-Adolfs-Kirche in Hamburg e.V.
Ditmar-Koel-Straße 36, 20459 Hamburg, Tel 040-3203 1404,
www.svenskakyrkan.se/hamburg

Svenska kyrkan
HAMBURG

NOTISER FRÅN VERKSAMHETERNA

Unga forskare höstterminen 2017

Vi fortsätter med forskarserien för de äldre (skol-) barnen. Nästa fredagsträffar 2017:

- 6 okt** Mitmachmusik med Christine från Elbphilharmonie
- 3 nov** Trolleri & experiment
- 1 dec** Färg & konst

Gracja på upptäcktspromenad i hamnen med de unga forskarna

Träffarna med start kl 15:30 är en blandning av kreativitet, läsning och ibland forskande och naturligtvis kaffe/soft och bullar i caféet! Varje gång vi träffas blir det ett nytt tema. Önskingar och initiativ från föräldrar och barn är alltid välkomna!

Kursen erbjuds till församlingens medlemmar. Välkomna!

Kontakt: Gracja Rudomino-Alberts, gracja@alberts.com

Onsdagens barngrupp kl 15.30

För de litet mindre barnen (0-6 år) har vi en öppen barngrupp på onsdagar varje vecka som bjuder på sång, pyssel, fika och lek tillsammans med föräldrarna.

Ledning: Elisabeth Magnusson Rosengren och Laila Bredenow, laila.bredenow@freenet.de

Skandinaviska skolan Hamburg

- Grundskola för skandinaviska elever från förskoleklass till år 6 med fritidsverksamhet
- Distansundervisning via internet för år 7-9 i samarbete med Sofia Distans för gymnasiestudier i samarbete med Värmdö Gymnasium
- Kompletterande undervisning i svenska för elever från andra skolor
- Språkkurser i svenska och tyska för vuxna på kvällstid

Brahmsallee 99, 20144 Hamburg, info@skanskol.de
Tel 040-420 88 29, Fax 040-420 39 44, www.skanskol.de

Diakonin

En mening förändrade mitt liv!

Ingrid von Dewitz, som vi alla känner till som kyrkvård, altarblommoransvarig, från diakonin, seniorlunchen, julbasaren, skrattande samtal i caféet och mycket mycket mer, berättar här sin väldigt personliga historia. Tack Ingrid, att du vill dela den med oss!

Ingrid von Dewitz (t.v.) med Brigitte Webb, båda två ovärderliga medhjälpare

Tänk så fort livet kan förändras – eller skall vi säga livinställningen! Idag känns det meningsfullt att skriva ner mina erfarenheter från det senaste halvåret.

Jag började känna mig tröttare och tröttare (trots allt roligt i kyrkan) med magont som inte ville ge med sig. Vi nordbor är väl alla lika, vi tror att det nog går över. Men som tur är envisades min man att beställa tid hos läkaren för Darmspiegelung – helt onödigt tyckte jag, men maken var envis, sagt och gjort.

Läkarens ord förändrade sedan allt för mig:

”Frau v. Dewitz, realiteten är att ni har en elakartad tumör!”

”Cancer, med andra ord?”

”Ja!”

”Omöjligt,
tänkte jag!”

Omöjligt, tänkte jag! Jag som aldrig varit sjuk och lever sunt och skall bli 100 år, hörde jag rätt?

Nu, 14 dagar senare, opererad och med löftet att allt det onda är borta vill jag förmedla följande tankar till församlingen:

- ♥ **Kyrkan, vilken underbar stor famn!**
- ♥ **Kyrkan stöder mig i en kris.**
- ♥ **Kyrkan visar empati och är finkänslig.**
- ♥ **Kyrkan inger mig en känsla av att vara del av något stort och meningsfullt.**

Varför vill jag nu skriva detta? Jo, därför att just jag är en i kyrkans diakonigrupp och nu ”råkade ut” för att behöva just diakonins stöd. Jag förstår nu i ännu högre grad hur viktig den är. Och jag ber nu alla som tvekar att kontakta oss i en liten eller större kris, hör av er om ni har något som trycker.

”Jag förstår nu i ännu högre
grad hur viktig diakonin är

Jag hoppas att alla som har kommit upp i den åldern när man bör göra denna undersökning också gör det. Jag själv är det bästa exemplet för att det lönar sig! Var rädd om dig!

Ingrid v. Dewitz i april 2017, diakonigruppen

CAFÉET FÅR FÖRSTÄRKNING

Välkommen Annsوفي Pettersson! Här presenterar sig vår nya caféassistent!

Jag är 28 år gammal och kommer från Norrtälje utanför Stockholm. I Norrtälje var jag aktiv inom Kyrkans Unga och jag var även konfirmationsledare i två år efter min egen konfirmation, då vi som ledare även fick chansen att följa med till Kommuniteten i Taizé.

Efter gymnasiet lämnade jag lilla Norrtälje och flyttade till Norrköping och studerade till civilingenjör inom IT på Linköpings Universitet.

Jag kom hit i juni 2017 och har sedan dess läst tyska. Just nu söker jag jobb inom min utbildning. Under tiden stöder jag Carina i caféet med att baka, servera och förbereda inför Julbasaren.

Vi gratulerar våra konfirmerade!

Grattis Linnea & Jonathan!

Hurra!

Lucia-CD'n är klar och säljs fr o m 17 nov 2017!
Läs mer om projektet sid 16 → "Musikern har ordet"

Henrik Berg (vid flygeln) och Maja Siradze (violin) under inspelningen av Andreas Hübner's solosång för CD'n „om värme, ljus och frid“.

Martin Luther & reformationen

Med anledning av Reformationsåret har vi sammanställt lite information om Martin Luther. Vi tackar Karin Johannesson för att vi får använda hennes intressanta artiklar.

Reformationen *Reformationsdagen*

VEM VAR MARTIN LUTHER?

Ångestfylld men orädd utmanare

Martin Luthers idéer under 1500-talet har stor betydelse för Svenska kyrkan av idag. Han var kritisk mot vissa inslag i kyrkans liv och startade det som kom att bli den protestantiska reformationen.

Martin Luther föddes 1483 i Eisleben i kurfurstendömet Sachsen i nuvarande Tyskland. 1525 gifte han sig med Katharina von Bora, till vardags kallad Käthe. Hon hade, motiverad av den teologi Martin Luther kom att utveckla, lämnat klosterlivet ett par år tidigare. Paret fick ett gott äktenskap och sex barn tillsammans. Två av deras döttrar dog sorgligt nog redan som barn. Martin Luther avled 1546 under ett besök i Eisleben och Käthe sex år senare.

För att förstå Luthers kamp måste man vara medveten om att både Gud och djävulen var högst påtagliga realiteter för människor som levde på 1500-talet. Luther gjorde allt han kunde för att behaga Gud och undvika att falla i djävulens händer.

Som tonåring hade Martin Luther flyttat till Erfurt för att läsa juridik. Ett av hans besök hos föräldrarna, som då bodde i närbelägna Mansfeld där hans far arrenderade smältverk och koppargruvor, skulle bli livsavgörande.

På återresan till Erfurt hamnade han i ett våldsamt åskoväder. En blixtnedslag slog ner alldeles i närheten. Han blev fruktansvärt rädd och ropade till Sankta Anna, Jesu mor och gruvarbetarnas skyddshelgon: "Hjälp, heliga Anna, jag vill bli munk!"

Martin Luther överlevde åskovädret och uppfattade sin bön som ett löfte som han inte kunde bryta. Strax därpå inträdde han därför i augustinerordens kloster i Erfurt och hans juridikstudier lades åt sidan för gott.

Biktade sig i sex timmar

Martin Luther levde som munk i nästan 20 år. Under sin klostertid kämpade han med den ångestfyllda skräck som kommit att beskrivas som hans anfäktelser. För att förstå Luthers kamp måste man vara medveten om att både Gud och djävulen var högst påtagliga realiteter för människor som levde på 1500-talet. Luther gjorde allt han kunde för att behaga Gud och undvika att falla i djävulens händer. Han försökte vara en exemplarisk munk och kristen men upplevde ständigt sin egen oförmåga. Hans syndabekännelser blev därför många och långa. Det berättas att Luther en gång biktade sig sex timmar i sträck.

Luthers överordnade och själasörjare Johann von Staupitz tyckte att Martin Luther ibland bekände småsaker. Han menade att Luther skulle må bra av att få något annat att tänka på än sig själv och uppmuntrade en akademisk karriär. 1512 blev Luther teologie doktor och strax därpå professor i bibelvetenskap vid universitetet i Wittenberg.

Protesterade mot avlatshandeln

Några år senare, 1517, offentliggjorde professor Luther en skrift med 95 teser mot dåtidens avlatshandel. Enligt traditionen skedde detta bland annat genom att han spikade upp texten på porten till slottskyrkan i Wittenberg. Porten användes nämligen som universitetets anslagstavla. Skriften hade han dessförinnan skickat till sin ärkebiskop, Albrecht av Mainz. Innehållet blir begripligt mot bakgrund av Luthers egna anfäktelser och hans erfarenheter som biktfader. Han protesterade mot den tolkning av avlaten som ärkebiskopen gjort för att gynna försäljningen av avlatsbrev.

Luther menade att den inte överensstämde med kyrkans vedertagna lära. Kyrkans vedertagna lära angav att avlat endast innebar att straff i form av botgöring eller rening i skärselden efterskänktes. Albrecht av Mainz försökte istället få folk att tro att de kunde köpa sig förlåtelse och i förlängningen en plats i himmelriket genom att betala för avlatsbrev, något som innebar att de inte behövde bekänna sina synder.

Tog de fattigas parti

Det låg ekonomiska överväganden bakom ärkebiskopens önskan om en blomstrande avlatshandel. Albrecht av Mainz var skyldig påven pengar sedan han hade köpt sig rätten att vara biskop i två stift samtidigt. Påven och ärkebiskopen hade kommit överens om att de båda skulle dela på de inkomster som försäljningen av avlatsbrev genererade. Påven kunde använda sin andel för byggandet av Peterskyrkan och ärkebiskopen kunde använda sin andel för att betala av sin skuld till påven.

Utan att veta om detta agerade Martin Luther utifrån sina erfarenheter som biktfader i Wittenberg. Han var djupt berörd av den oro och ovisshet som han ibland mötte hos fattiga människor som inte hade råd att köpa avlatsbrev. Han var dessutom djupt bekymrad över den överlägsna attityd som han ibland mötte hos människor som menade att de inte behöver bikta sig eller utföra någon botgöring eftersom de hade köpt avlatsbrev.

Albrecht av Mainz svarade aldrig på Luthers 95 teser men han lät skicka dem till Rom. Där påbörjades en långsam process som med tiden kom att leda till att Luther uteslöts ur den kyrkliga gemenskap som påven hade makt att reglera. Under åren som följde efter tesernas uppspikande fick Luther vid ett flertal tillfällen vidareutveckla och försvara sina läromässiga ställningstaganden inför kyrkliga och världsliga potentater.

KARIN JOHANNESSON

SAMTALSFRÅGOR

Många präster tycker sig se att bikten blir betydelsefull för allt fler människor. Vad kan det bero på?

Luthers ångestfyllda anfäktelser formades av hans tro på Gud och hans skräck för djävulen. Vad ger upphov till ångest hos människor idag?

På Luthers tid försökte människor köpa sig det goda livet genom avlatsbrev. Hur försöker vi idag köpa eller förtjäna ett gott liv?

VAD HÄNDE NÄR LUTHER SPIKADE SINA TESER?

Fredlös reformator med Bibeln som kompass

Luthers hammarslag på kyrkporten i Wittenberg blev början på något mycket mer än en akademisk diskussion om avlatsbrev. Hans 95 teser ledde till stora förändringar inom både kyrkan och politiken.

Porten till slottskyrkan i Wittenberg användes som universitetets anslagstavla. Därför är det inte konstigt om det var här som Martin Luther spikade upp sina 95 teser. Enligt traditionen skedde detta den 31 oktober 1517. Luther ville få till stånd en diskussion om försäljningen av avlatsbrev. Mot betalning efterskänkte kyrkan syndastraff i form av botgöring här på jorden eller rening i skärselden efter döden.

Med tiden skulle det visa sig att Luthers hammarslag på porten till slottskyrkan i Wittenberg blev upptakten till något betydligt mer omfattande än den akademiska diskussion som han efterlyste.

Endast Bibeln gäller

Luther kallades 1518 till ett möte med kardinalen Cajetan i Augsburg. Kardinalen uppmanade Luther att återkalla det han hade skrivit. Luther uppmanade i sin tur kardinalen att sluta hänvisa till påvliga befallningar i sina försök att argumentera för uppfattningen att Luther hade fel. Påvliga påbud kan nämligen vara mänskliga och felaktiga bestämmelser. Luther ville istället att kardinalen och andra som ansåg att Luther var en villolärare skulle bevisa detta genom att enbart hänvisa till Bibeln. Det blev allt tydligare att bibelordet var den enda auktoriteten i lärofrågor enligt Luthers sätt att se på saken.

Hela kyrkan har nycklarna

I samband med en betydelsefull akademisk diskussion i Leipzig 1519 blev det uppenbart att konflikten mellan Martin Luther och det kyrkliga etablissemanget i Rom inte i första hand gällde avlatens teologi utan påvens ställning i kyrkan.

Luther framhöll att det inte var påven ensam utan hela den kyrkliga gemenskapen som förfogade över de så kallade löse- och bindenycklarna, det vill säga möjligheten och uppgiften att befria människor från den skuld som synden har genererat. Luthers uppfattning delades inte av påven och de teologer som tänkte som han.

Bannlyst av påven

1520 kungjorde påven Leo X att Luther skulle bannlysas om han inte tog tillbaka det han hade sagt. Den skrivelsen brände Martin Luther och hans vänner upp under en sam-

ling strax utanför en av stadspportarna i Wittenberg. Påven gjorde därför 1521 verklighet av sitt hot och bannlyste Martin Luther. Han uteslöts alltså ur den kyrkliga gemenskap som påven menade att han kunde reglera. Därigenom hade kyrkans makthavare sagt sitt om Martin Luther och hans teologi.

Den högsta världsliga makthavaren, det tysk-romerska rikets kejsare, uppmanade Luther att ta tillbaka det han sagt. Det skedde i samband med ett riksdagsmöte i Worms samma år. Luther upprepade att han inte tänkte göra detta förrän någon övertygat honom om att det han sa stod i strid med bibelordet.

Fredlös men beskyddad

Kejsaren Karl V förklarade Luther ”i rikets akt”. Det betydde att han liksom påven ansåg att Luther spred villoläror. Genom kejsarens kungörelse blev Luther en rättslös flykting i sitt eget land. Det var fritt fram att döda honom ostraffat.

Men under beskydd av kurfurstarna Fredrik den Vise, Johan den Beständige och Johan Fredrik den Ädelmodige kunde Luther fortsätta sin verksamhet som universitetslärare, författare och predikant med Wittenberg som bas. Genom de nyuppfunna tryckpressarna och genom blivande präster som under sin studietid reste till Wittenberg för att lyssna till Luthers föreläsningar spreds hans teologiska tänkande. Olaus Petri från Sverige var en av de studenter som på plats inspirerades av Luthers undervisning.

Fram till sin död strävade Martin Luther efter att reformera den kyrka som han själv var en del av. Hans ambition var aldrig att starta en ny kyrka. Att reformera betyder att återge något dess ursprungliga och äkta form. Luthers reformationslängtan delades sedan flera århundranden av andra inflytelserika kyrkliga företrädare som också kritiserade kyrkans ohanterliga och uppblåsta organisation.

Det blev allt tydligare att bibelordet var den enda auktoriteten i lärofrågor enligt Luthers sätt att se på saken.

Fler ville se förändring av kyrkan

Det var alltså fler än Martin Luther som önskade att kyrkan skulle återvända till sin sanna identitet och låta sig definieras utifrån sina egna grundläggande dokument istället för att formas av samma värden och prioriteringar som världsliga makthavare gav uttryck för. Birgitta av Vadstena och Katarina av Siena kritiserade redan på 1300-talet påvedömetts förfall och dess utveckling till en bricka i ett världsligt maktspel.

Erasmus av Rotterdam och Teresa av Avila var samtida med Luther. Erasmus kritiserade avlatshandeln och lyfte fram bibelordet som en avgörande prövostans för kyrkliga påbud och traditioner. Teresa ville, precis som Luther, hjälpa människor att ta emot syndernas förlåtelse och leva i en tillitsfull relation till Jesus. Precis som många framhåller idag menade man att kyrkan ständigt måste reformeras, det vill säga återupptäcka och återföras till sina egna hjärteangelägenheter.

Passade nationalstatens intressen

Att Luthers 95 teser kom att resultera i en schism inom den västerländska kristenheten beror inte bara på teologiska meningsskiljaktigheter utan också på politiska hänsynstagen. Världsliga makthavare som ville reducera påvedömetts inflytande över det egna landområdet fann i Luthers teologi stöd för åtgärder som innebar att kontakterna med Rom kunde minimeras. Exempelvis kom Gustav Vasa,

som hade blivit kung i Sverige 1523, att få en avgörande betydelse för reformationsskeendet i Sverige.

Slutlig brytning 1593

Vid den riksdag som Gustav Vasa sammankallade i Västerås 1527 beslöts bland annat att biskoparnas slott skulle få nyttjas av kungamakten. Några år senare, 1530, utsåg kungen Olaus Petris lillebror, Laurentius Petri, till ärkebiskop i Uppsala utan att inhämta påvens godkännande.

Vid ett möte i Uppsala 1536 omtalas en möjlighet för präster att gifta sig om kungen ger sin tillåtelse, något som stred mot dåvarande kyrkliga lagar. 1593 fattade kyrkan i Sverige beslut om att bejaka den augsburgska bekännelsen, ett mycket viktigt lärodokument inom den protestantiska kristenheten. Allra senast då kan brytningen med påven i Rom anses vara ett faktum.

KARIN JOHANNESSON

SAMTALSFRÅGOR

I alla tider har det funnits reformatorer som har strävat efter att återföra kyrkan till det centrala. Vilka reformatorer finns nu?

Hur kan Svenska kyrkan idag behöva reformeras?

Hur kan vi idag – i vårt informationströtta samhälle – ge utrymme för teologisk kunskap och eftertanke?

H₂O

HAMBURG · STOCKHOLM
KITCHEN BAR LOUNGE

SKANDINAVISKT
JULFIRANDE
I HAMBURG.

TORS DAG TILL
LÖRDAG I DECEMBER
FRÅN 18:00!

Skandinavisk Weihnachtsbuffet

JULBORD

Donnerstags bis samstags im Dezember genießen Sie im Restaurant H₂O ein echtes skandinavisches Julbord. Statt der typisch deutschen Weihnachtsgans und Karpfen servieren wir „Julsinkka“ (Weihnachtsschinken), „Janssons Frestelse“ (Kartoffelgratin mit Anchovis), Fjordlachs und Eismeerkrabben auf dem üppigen Buffet. Auf Anfrage bieten wir ab 25 Personen gerne weitere Termine an. Schreiben Sie uns an restaurant.hamburg@scandichotels.com.

[SCANDICHOTELS.DE/WEIHNACHTEN-HAMBURG](https://scandichotels.de/weihnachten-hamburg)

Scandic
HAMBURG EMPORIO

Kalender 2017-2018

www.svenskakyrkan.se/hamburg
www.facebook.com/svenska.hamburg

**Nytt! Alla
verksamheter
& grupper
upplistade!**

EMR=Elisabeth Magnusson Rosengren, MP= Maija Priess, AS= Almut Stümke, UR= Urban Rosengren, OM= Olaf Meister, INB=Ingrid Norlund-Brinck, HK= Hedwig Koch, KE= Kristina Ekelund, ÅM= Åke Marcusson, AH = Andreas Hübner , HB= Henrik Berg, lVD= Ingrid von Devitz, CH= Christian Hansen

Med reservation för ändringar, v g kolla alltid hemsidan!

OKTOBER

Torsdag 5 okt	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Fredag 6 okt	15:30 Unga forskare, skolbarn från 6 år
Lördag 7 okt	10:00 övning barnkören
Söndag 8 okt <i>Tacksägelsedagen</i>	11:00 Lekmannaedd gudstjänst EBO, HB, AH, OM Kören medverkar
Tisdag 10 oktober	18:00 Läsecirkeln 19:30 Körövning
Onsdag 11 okt	15:30 Barngruppen för barn från 0-6 år
Torsdag 12 okt	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 15 okt <i>18 e Tref</i>	11:00 Gudstjänst i norska kyrkan
Tisdag 17 okt	19:30 Körövning
Torsdag 19 okt	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 22 okt <i>19 e tref</i>	11:00 Söndagsgudstjänst MP, AS, HK
Tisdag 24 okt	19:30 körövning
Onsdag 25 okt	15:30 Barngruppen för barn från 0-6 år
Torsdag 26 okt	Ärtsoppedag med pannkakor 13:00 Seniorlunch 16:00 Bastelgruppen 19:00 After-Work
Söndag 29 okt	ingen gudstjänst hos oss (se 31 okt)
Tisdag 31 okt <i>Reformationsdagen</i>	11:00 Ekumenisk gudstjänst i Hauptkirche St Petri, de nordiska kyrkorna medverkar 15:00 Reformationsgudstjänst i Hauptkirche St. Michaelis

NOVEMBER

Onsdag 1 nov	15:30 Barngruppen
Torsdag 2 nov	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Fredag 3 nov	15:30 Unga forskare, skolbarn från 6 år
Lördag 4 november	14:00 Barnkörshelg med övernattnig
Söndag 5 nov <i>Sön e alla helgon</i>	11:00 Lekmannaedd ljuständningsgtj KE, AS, INB, barnkören medverkar

Tisdag 7 nov	15:00 Varuleverans för basaren Hjärtligt välkomna! 19:30 Körövning
Onsdag 8 nov	15:30 Barngruppen
Torsdag 9 nov	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Fredag 10 nov	Caféet stängt pga basarförberedelser!
Lör/Sön, 11+12 nov	10:00-18:00 Basaruppbyggnad Caféet stängt under helgen!
Söndag 12 nov <i>22 e tref</i>	Nordisk gudstjänst 11.00 i Danska kyrkan
Tors 16 nov	Caféet stängt! 14:00 Syföreningen
Fredag 17 nov	12:00-19:00 Julbasaren 16:00 Festlig basaröppning med honorarkonsuln och luciakören
Lördag 18 nov	12:00-19:00 Julbasaren
Söndag 19 nov <i>Sönd f domssönd</i>	12:00-18:00 Julbasaren 15:00 Andakt i samband med basaren, AS, lVD
Fredag 24 nov	12:00-19:00 Julbasaren
Lördag 25 nov	12:00-19:00 Julbasaren
Söndag 26 nov <i>Domssönd</i>	12:00-18:00 Julbasaren 15:00 Andakt i samband med basaren EMR, AS, CH
Tisdag 28 nov	18:00 Läsecirkeln 19:30 körövning
Onsdag 29 nov	15:30 Barngruppen
Torsdag 30 nov	14:00 Syföreningen

DECEMBER

Fredag 1 dec	15:30 Unga forskare, skolbarn från 6 år
Söndag 3 dec <i>1 i advent</i>	11:00 Högmässa Sångskola "Näktergalar" EMR, AS, Alla kyrkvårdar
Tisdag 5 dec	18:00 Julbord med anmälan
Onsdag 6 dec	13:00 Jullunch Seniorer, med anmälan
Torsdag 7 dec	14:00 Syföreningen
Söndag 10 dec <i>2 i advent</i>	11:00 Barnens luciagudstjänst EMR, AS, ÅM 15:00 Luciakören sjunger i St. Christophorus Kirche Lübeck
Tisdag 12 dec	19:30 Luciakonsert i Hauptkirche St. Petri, Mönckebergstr., Hamburg

Onsdag 13 dec	15:30 Barngruppen
Torsdag 14 dec ?	14:00 Syförening?
Lördag 16 dec	17:00 Luciakonsert i Svenska kyrkan 19:00 Luciakonsert i Svenska kyrkan
Söndag 17 dec <i>3 i advent</i>	11:00 Högmässa, EMR, UR, HK 17:00 Luciakonsert i Svenska kyrkan 19:00 Luciakonsert i Svenska kyrkan
Söndag 24 dec <i>Julafton</i>	16:00 Julbön, EMR, AS
Måndag 25 dec <i>Juldagen</i>	11:00 Juldagsgudstjänst, EMR, UR, OM
Söndag 31 dec <i>Sönd e jul/nyårsafton</i>	11:00 Lekmanaledd gudstjänst ÅM, AS

JANUARI 2018

Måndag 1 jan <i>Nyårsdagen</i>	Ingen gudstjänst
Söndag 7 jan <i>Sönd e trettondagen</i>	11:00 Söndagsgudstjänst MP, AS, CH
Söndag 14 jan <i>2 e trettondagen</i>	11:00 Familjegudstjänst och Julgransplundring Barnkören medverkar, EMR, AS, INB
Onsdag 17 jan	15:30 Start Barngruppen
Torsdag 18 jan	14:00 Syföreningen 18:30 Basareftersits
Söndag 21 jan <i>3 e trettondagen</i>	11:00 Gudstjänst i Norska kyrkan
Tisdag 23 jan	18:00 Läsecirkeln 19:30 Körövning start för säsongen
Onsdag 24 jan	15:30 Barngruppen
Torsdag 25 jan	14:00 Syföreningen
Söndag 28 jan <i>Septuagesima</i>	11:00 Söndagsgudstjänst MP, AS
Tisdag 30 jan	19:30 Körövning
Onsdag 31 jan	15:30 Barngruppen

FEBRUARI 2018

Torsdag 1 febr	14:00 Syförening 16:00 Bastelgrupp första träff igen
Söndag 4 febr <i>Kyndelmässodagen</i>	11:00 Högmässa Barnkören medverkar, EMR, AS
Tisdag 6 febr	19:30 körövning
Onsdag 7 febr	15:30 Barngruppen
Torsdag 8 febr	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 11 febr <i>Fastlagssöndagen</i>	11:00 Högmässa, EMR, UR
Tisdag 13 febr	18:00 Läsecirkeln 19:30 körövning
Onsdag 14 febr	15:30 Barngruppen 19:00 Askonsdagsmässa, EMR

Torsdag 15 febr	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 18 febr <i>1 i fastan</i>	11:00 Högmässa, EMR, AS
Tisdag 20 febr	19:30 Körövning
Onsdag 21 febr	15:30 Barngruppen
Torsdag 22 febr	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 25 febr <i>2 i fastan</i>	11:00 Högmässa, EMR, AS Vuxenkören medverkar
Tisdag 27 febr	19:30 Körövning
Onsdag 28 febr	15:30 Barngruppen

MARS 2018

Torsdag 1 mars	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 4 mars <i>3 i fastan</i>	11:00 Högmässa
Tisdag 6 mars	19:30 Körövning
Onsdag 7 mars	15:30 Barngruppen
Torsdag 8 mars	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 11 mars <i>Midfastosöndagen</i>	11:00 Högmässa EMR, AS
Tisdag 13 mars	19:30 Körövning
Onsdag 14 mars	15:30 Barngruppen
Torsdag 15 mars	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Söndag 18 mars <i>Jungfru Marie Beb</i>	11:00 Högmässa
Tisdag 20 mars	18:00 Läsecirkeln 19:30 Körövning
Onsdag 21 mars	15:30 Barngruppen
Torsdag 22 mars	14:00 Syföreningen 16:00 Bastelgruppen
Lör/Sön 24-25 mars	Vårbasaren
Söndag 25 mars <i>Palmsöndagen</i>	11:00 Högmässa, EMR, AS Barnkören medverkar
Sön-lör 25-31 mars	Stilla veckan
Tisdag 27 mars	19:30 Körövning
Torsdag 29 mars <i>Skärtorsdagen</i>	19:00 Mässa, EMR, AS
Fredag 30 mars <i>Långfredagen</i>	11:00 Gudstjänst i Norska kyrkan

APRIL 2018

Söndag 1 april <i>Påskdagen</i>	11:00 Högmässa, EMR, AS Kören medverkar
------------------------------------	--

MUSIKERN HAR ORDET

Kantor Almut Stümke

Barnkören i Svenska Kyrkan i Hamburg - Småfåglarna

- träffas ca två gånger i månaden. Kören delas upp i Lärkor (8-10-åringar), Ärlor (6-7-åringar) och Sparvar (4-6-åringar). Ungdomar (näktergalar) från 11 år samlas extra i en sångskola efter söndagens gudstjänster så ofta vi kan.

Barnkörshelg med övernattnig

Under hösten kommer vi att träffas igen för en rolig barnkörshelg som äger rum den 4-5 november 2017, där alla grupper övar flitigt på lördagen samt pysslar, leker och har roligt. Lärkor och näktergalar får övernatta i kyrksalen tills vi samlas för familjegudstjänsten på söndagmorgon. Självklart övar vi duktigt för Luciakonserterna! Finns det fler barn som skulle vilja delta? Kontakta körledaren Almut Stümke, 0163/2564046 eller almut.stumke@svenskakyrkan.se.

Under 2018 kommer barnkören en gång i månaden att medverka i kyrkans vanliga söndagsmässor i form av högmässa istället för familjegudstjänst. Vi vill ge barnen en möjlighet att växa in i kyrkans andlighet och den liturgiska form vi firar i vår gemenskap. Samtidigt kommer vi att glädja oss över barnkörens medverkan under den högtidliga sången som ger varje söndag en speciell anda.

Barnkörens uppträdanden

Vi sjunger under följande dagar:

Söndag, 5 nov	11:00 Familjegudstjänst
Lördag, 25 nov	12:00 Basaröppning med Luciataåg
Söndag, 10 dec	11:00 Barnens lucia, Familjegudstjänst 15:00 Luciagudstjänst i Lübeck
Tisdag, 12 dec	19:30 Luciakonsert i St. Petri, Mönckebergstr.
Lördag, 16 dec	17:00 Luciakonsert
Söndag, 17 dec	17:00 Luciakonsert

Vuxenkören

Svenska Kyrkans Kör Hamburg övar **tisdagar, kl 19:30-21:00** i kyrksalen med stor glädje över att få sjunga och att få träffas. Vi sjunger regelbundet under gudstjänster och ser fram emot alla våra Luciakonsert. Under 2017 spelade vi in en CD i tonstudion av vår körmedlem Andreas Hübner och är hemskt tacksamma för att vi fick möjligheten att göra det med honom. CD'n med våra mest älskade luciasånger – ”om värme, ljus och frid” kommer att säljas under basaren och konserterna. Medverkande: se sid 17. I maj 2018 kommer vi att resa till en kör i Karlsborg i Sverige där Andreas hittade sitt andra hem.

Basaröppning med luciataåg

Fredag, 17 nov	16:00 Svenska Kyrkans Kör Hamburg
Lördag, 18 nov	12:00 Svenska Kyrkans Kör Hamburg
Söndag, 19 nov	12:00 Svenska Kyrkans Kör Hamburg
Fredag, 24 nov	12:00 Näktergalar
Lördag, 25 nov	12:00 Småfåglarna
Söndag, 26 nov	12:00 Dam-Ensemblen Flamma

Luciakonsert med solist Petter Bjällö

12, 16 & 17 december 2017

Vi är mycket glada att Petter Bjällö, en svensk musikalartist, och Paul Glaser, musikproducent och kompositör, som båda sedan länge lever och jobbar i Hamburg, kom i kontakt med oss för att samarbeta tillsammans med kören. Det

betyder två konserter ”Schwedische Weihnachten” i Winterhuder Fährhaus där kören och damkvartetten kommer att vara med, och i retur sjunger

Petter hos oss under tre av våra Luciakonsert.

Vi tycker det kommer att bli ett spännande utbyte!

Workshop med Anders Nyberg

14-15 april 2018

Ännu mer utbyte får vi genom ett besök av Anders Nyberg som kommer att sjunga en hel lördag den 14 april 2018 med alla som är intresserade av svensk körmusik. Anders är körledare, kompositör och medverkade i manus för filmen "Så som i himmelen". Körverkstaden "Wie im Himmel – so in Hamburg" äger rum lördagen den 14 april och slutar med gudstjänsten söndagen den 15 april i St. Jacobi Hamburg.

Kontakt: Almut Stümke, körledare, 0163-2564046 eller almut.stumke@svenskakyrkan.se

Medverkande i Lucia-CD-produktionen:

Svenska Kyrkans Kör Hamburg

bestående av:

Barnkören "Småfågarna": Amanda Wurm, Emma Reumann, Emmy Tautermann, Fanny Hedde, Matilda Hasel-mayer, Mina Heiden, Anna

Schöning, Gustav Hedde, Ida Klemeyer, Liam Tautermann, Salome Wentzel, Siri Raitz von Frenztz, Jaron Wentzel, Jonathan Gleiss.

Vuxenkören: Sopran: Andrea Höltig, Anne-Marie Klemeyer, Claudia Timmermann-Lange, Corinna Meier, Emma Haselmayer, Emma Sommer, Lea-Friederike Jansson, Hanna Salomonsson, Ingrid Norlund Brinck, Linn Wittfoth, Louise Klemeyer s.g., Luise Heinrich, Malin Persson, Sandra Nieschlag, Saskia Rehder, Heike Michaelis, Maria Bengs, Ulrike Cruse, Wiebke Möritz. **Alt:** Agnes Wurm, Angela Gründemann, Bine Beeken, Brigitte Konken, Britta Petersen-Voß, Charlotte Meyer-Hamme, Kathy Lemburg, Kristina Bieda, Kristina Föh, Maria Störch, Silja Vielrose, Wiebke Neelsen.

Tenor: Henning Petersen s.g., Fredrik Arnesson, Fredrik Edelstam, Matthias Richthof. **Bas:** Andreas Hübner, Henrik Berg s.g., Martin Hollenbeck, Olaf Meister, Tom Kessler s.g. **Solosång:** Louise Klemeyer, Andreas Hübner. **Flöjt:** Saskia Rehder. **Violin:** Ludolf Klemeyer, Maja Siradze. **Violincello:** Linn Wittfoth. **Piano:** Henrik Berg, Fadi Gaziri. **Studio:** Hochschule für Musik und Theater.

Tekn. Ledning: Prof. Andreas Hübner. **Musikalisk ledning:** Almut Stümke. **Grafisk formgivning:** Karino Schmelzer.

Upplaga: 3.000 St. **Pris:** 15 € **Försäljning:** Fr.o.m. 17 nov 2017

Dr. Sven M. Wegdell
Praxis für Zahnheilkunde
Blankeneser Landstrasse 25
22587 Hamburg
Telefon 040-86 10 34
Telefax 040-86 27 03

E-Mail: praxis@wegdell.de
www.wegdell.de

Prophylaxe
Implantologie
Parodontologie
Ästhetische Zahnheilkunde

Vi talar svenska!

Över 25 års erfarenhet med implantat

LÄSECIRKELN 2017-2018

SÄSONGENS NYA BÖCKER

Eva Blomberg har under många år lett vår trevliga läsecirkel men har nu lämnat över till Anna och Birgitta, som presenterar sig nedan.

Vi tackar Eva för hennes engagemang med urval av många intressanta böcker, som berikat läsecirkeln på ett förnämligt sätt. Vi har regelbundet recenserat böckerna och berättat om de kontroversiella och roliga diskussioner som gjort cirkeln så omtyckt. Medlemmarna i sista årets läsecirkel har redan anmält sig och hämtat sina böcker under september månad. Nya intressenter kan informera sig nedan hos Anna eller Birgitta.

Tack Eva!

Säsongens kommande tisdagsträffar:

10 oktober 2017, kl 18:00

De förklädda flickorna i Kabul, av Jenny Nordberg

28 november 2017, kl 18:00

De oroliga, av Linn Ullmann

23 januari 2018, kl 18:00

Där vägarna möts, av Tommi Kinnunen

13 februari 2018, kl 18:00

Bländad, av Petra Holst

20 mars 2018, kl 18:00

Spådomen, en flickas memoirer, av Agneta Pleijel

10 april 2018, kl 18:00

De polyglotta älskarna, av Lina Wolff

Läsecirkelns nya gruppledare:

Birgitta Persson är 45 år och kommer från Österlen i Skåne. Hon studerade till civilingenjör Väg- och Vatten i Luleå och jobbar nu på Hamburger Hochbahn AG. Hennes tyske sambo heter Wulf Schöning och de har dottern Anna, 9 år. Hon pendlar mellan Hamburg och Österlen varje månad och har då gott om tid att läsa många böcker. Tillsammans med bokhandlare i Skåne har hon med Anna valt ut nedannämnda titlar.

Anna Wölber, född Bråtegren, är 70 år och uppvuxen i Ulricehamn. Hon tillbringar numera sin svenska tid mest i sommarstugan vid Skälderviken på Kullasidan. Hennes 4 söner är vuxna och väl etablerade och hon njuter av att ha gott om egen tid med man och hund. Hon bor i Meldorf, Dithmarschen, men är gärna och ofta i Hamburg. Sedan 45 år är hon bosatt i Tyskland - med latent hemlängtan!

Annas kommentar:

Att jag började delta i läsecirkeln är jag verkligen glad över! Det är spännande, nyttigt och roligt att läsa böcker, t.ex. deckare, som jag inte skulle välja själv. Våra samtal under cirkelträffarna i kyrkan är stimulerande, ofta personliga och mycket trevliga. På hemvägen har jag alltid mycket att tänka på och fundera över. Intressant är att det är de kontroversiella böckerna, ofta Augustprisvinnarna, som ger de mest livliga och givande diskussionerna!

Info:

Anna Wölber, tel 04832-7674, anna@meldorf.net
Birgitta Persson, tel 040-5298 5116,
gitta_persson@hotmail.com

Säsongens utvalda böcker:

De förklädda flickorna i Kabul av Jenny Nordberg (reportagebok)

Boken beskriver på ett skakande sätt, hur ohyggligt svårt de afghanska kvinnornas liv är. Det handlar om förtryck och bedrägeri, men även om uppfinningsrikedom. Det är ingen behaglig läsning, men lärorik och nyttig!

De oroliga av Linn Ullman (biografi/memoarbok)

En mycket finstämd välskriven bok om flickan med två världsberömda föräldrar och hennes uppväxt. Rörande och mänskligt skildrar hon sin pappas sista tid i livet. Det är en berikande bok man gärna minns!

Där vägar möts av Tommi Kinnunen (roman och släktkrönika)

Boken berättar om tre generationers kvinnoliv i Österbotten, Finland. Vi följer barnmorskan Marias kamp för ett bättre liv - för sig, för dottern och för kvinnorna i bygden. Boken skildrar tidigt 1900-tal.

Bländad av Petra Holst (roman)

En spännande psykologisk thriller. Är det möjligt att ett möte med det förgångna bidrar till att hela ens tillvaro hotas att förstöras? Liv träffar sin gamla klasskamrat Marlena och inget blir som förr.

Spådomen av Agneta Pleijel (memoarbok)

Om en uppväxt i en "bättre" familj i Lund på 60-70-talet. Utåt sett stämmer allt, Agneta är smart, pappan matematikprofessor, mamman musiker. Föräldrarnas skilsmässa gör att den fina fasaden bryts ner. Det är tydligt att livet även med bästa förutsättningar erbjuder oss prövningar. Tidsskildringen ger oss många igenkännanden.

De polyglotta älskarna av Lina Wolff (roman,

Augustprisvinnare 2016): Boken, en relationsroman, är smal och lättläst. Den skildrar den eviga drömmen om kärlek och förståelse och den eviga maktkampen mellan könen. Ett tema är flerspråkighet, något vi alla i läsecirkeln har erfarenhet av!

Linking the German and Nordic Markets

www.svetys.net

Erövra den tyska marknaden!

Men hur? Hur "funkar" Tyskland?

- Var bör jag etablera mig?
- Vilka strategier ska jag välja för marknadsföring och sortiment?
- Vilka förväntningar har tyska kunder och samarbetspartner i allmänhet?
- Hur funkas ledarskap, projektmanagement och beslutsfattning i Tyskland?
- Hur förhandlar jag bäst med tyskar?

Lär dig ställa de viktiga frågorna och finna de rätta svaren!

Intercultural Management

”Flamma”-kvartetten: Louise Klemeyer, Linn Wittfoth, Angela Beuerle och Almut Stümke (ledning) på långfredagen

EN LÅNGFREDAG ATT MINNAS

Inte så ofta besöker jag en långfredags gudstjänst. Men hur glad var jag inte efteråt att jag kom till kyrkan denna gång.

Att komma in i en helt avskalad odekorerad kyrka där altaret är naket utan någon vacker altarduk, där inga ljus brinner, där ingen kyrkklocka slår, där inga psalmer sjungs, där inga instrument och ingen orgel spelas – det är i sanning märkligt! MEN...

- ♥ altaret pryds enbart av fem mörkröda rosor, som symboliserar Kristi sår,
- ♥ den raka liturgin med prästen Elisabeths och kyrkvården Ingrids fina genomförande känns helt rätt,
- ♥ à-capella-kvartetten Flamma sjunger sina tre inslag bedövande vackert,

... och allt känns därför så meningsfullt annorlunda. Långfredagen är lidandets dag, på detta sätt kommer vi närmare dess betydelse.

Ingrid Ahlers-Karlsson, 2 maj 2017

NACHT DER KIRCHEN

Det blev en härlig lördagkväll den 16 september med en ständigt fullsatt kyrka och många musikaliska höjdpunkter. Församlingens egen kör sjöng, Margareta och Uta spelade svensk folkmusik, däremellan föreläste Kristina Ekelund om kyrkans historia, damkvartetten Flamma sjöng, Urban Rosengren spelade sina egna kompositioner varvade med Elisabeths läsning av valda bibeltexter, slutligen sjöng Kammarkören från Hamburger Konservatorium, totalt blev det ett fantastiskt fint program. Båda köerna sjöng under ledning av Almut Stümke. Ett stort antal gäster besökte caféet som bjöd på Carinas kvällsspecialiteter. Totalt antal besökare blev ca 600. Stort tack till alla er som bidrog till denna lyckade kväll!

Folkmusik på svenska: Uta Brede & Margareta Schirmacher marscherar in i kyrksalen till Äppelbo gänglåt (trad.)

Svenska kyrkans kör Hamburg inleder Nacht der Kirchen med Allsång

Elisabeth Magnusson Rosengren med Urban Rosengren efter pianokonsert med bibelläsning

Time for fresh thoughts?

EHRENBERG Kommunikation is an international communications agency with offices in Germany, Denmark, Sweden and Norway. We are specialised in cross-border communication and public affairs within the areas of transport, tourism & lifestyle.

EHRENBERG
K O M M U N I K A T I O N

HAMBURG KØBENHAVN
STOCKHOLM MALMÖ OSLO

info@ehrenberg-kommunikation.com
www.ehrenberg-kommunikation.com

Finde Deine Stimme,
schreibe Deinen Song!

2 Tage
Singer/Songwriter Workshop
mit

fjarill

Informationen und Anmeldung auf
www.fjarill.de

...und werde Dein
eigener Künstler!

Neben den Konzerten die gerade gebucht werden bieten wir auch Singer/Songwriter Workshops an. Durch die Entdeckung der eigenen Stimme und durch das gemeinsame Kreieren von Rhythmus und Text schaffen wir ein kleines Gesamtkunstwerk. Wir freuen uns auf die Kreativität!

Workshops:

- 11./12. November 2017- Pentaion Ahrensburg
- 26. November 2017- Hitzhacker (KuBa)
- 12-14. Januar 2018- Burg Fürsteneck Eiterfeld

Tourdaten 2017:

- 02.10. Landsberg - Fjarill mit Stoppok
- 04.11. Berlin - Christophoruskirche
- 10.11. Hamburg - Musik in den Häuser der Stadt
- 24.11. Bielefeld - Neue Schmiede
- 25.11. Hitzacker - KuBa
- 01.12. Zarpfen - Kirche zu Zarpfen
- 02.12. Stade - Schloss Agathenburg
- 03.12 Hamburg - St Johanniskirche/Harvestehude
- 04.12 Dresden - Dreikönigskirche
- 06.12 Waldkreiburg - Haus der Kultur
- 07.12 Innsbruck - Treibhaus
- 08.12 Tritttau - Wassermühle
- 14.12 Hamburg - Katharinenkirche
- 20.12 Lüneburg - Kulturforum
- 21.12 Kiel - Kulturforum
- 22.12 Klanxbüll - Charlottenhof
- 19.01.18 Reinbek - Schloss Reinbek
- 14.02.18 Hannover - Amtshof Burgwedel

Blick tillbaka på året...

FRANK FÅR ETT TACK - en fin bunden utgåva av renoveringsdagboken

Under en väldigt trevlig seniorlunch den 17 maj 2017 överlämnades ett exemplar av Renoveringens Dagbok till hyresvärderna Frank Steinhoff av Ingrid Ahlers-Karlsson. Hon hade under renoveringsåret löpande satt in text och bild på hemsidan för att hålla församlingen informerad. Nu har hon ställt samman allt material till en fotobok med 60 sidor som beskriver renoveringen ännu utförligare. Även arkitekterna har fått exemplar överlämnade, SKUT har fått för sitt arkiv,

samt dåvarande medlemmar av kyrkoråd och personal som hade särskilt mycket med följden av renoveringen att göra. I kaféets bibliotek skall ett exemplar finnas, men det har tyvärr lånats av någon som glömt att lägga tillbaka den. Ett referensexemplar kan lånas ut av kontorets Margareta mot kvittering. Dokumentet är en säregen presentation av gammal och ny historia, där vi alla var mer eller mindre involverade och idag förundras över att vi har hunnit med allt detta.

VÄNFÖRSAMLINGEN DANDERYD PÅ BESÖK

Det känns tryggt och skönt att ha en vänförsamling i Sverige! Och det är en vänskap som fördjupats under årens lopp, det har blivit många kontaktbesök och regelbundet också generösa kollektor. Det senaste

besöket ägde rum den 21-23 april 2017 genom SKUT-ombuden Annsofi Silander, Helena Nyblom och Astrid Roos (se bild).

Danderyds kyrka norr om Stockholm

Under gudstjänsten överlämnades en vacker gåva till vår församling, nämligen en silvervas med inskriften **"Gåva från Danderyds församling"** ingraverad. Kristina Ekelund tackade officiellt för den vackra gåvan och uttryckte sin tacksamhet.

Och under kyrkstämman den 14 maj fick vi uppleva Danderydkören tillsammans med vår egen kör. Det blev en storslagen klang i vår kyrka när så många personer sjöng tillsammans under Almut Stümkes ledning. Samma kväll deltog kören i St. Michaelis Hauptkirche tillsammans med Svenska kyrkans kör samt vår församlingssherde Elisabeth Magnusson Rosengren.

INTENSIV SCHWEDISCH DENKEN

Schweden denken anders, sie arbeiten anders und sie entscheiden anders. Damit Sie in kein interkulturelles Fettnäpfchen treten, gibt es Svenska Intensiv! Bei uns lernen Sie von schwedischen Muttersprachlern nicht nur die Sprache, sondern auch Land & Leute, die Kultur und die Eigenarten Schwedens kennen.

Seit 2003 bieten wir **Sprachkurse** für jedes Einstiegsniveau und maßgeschneiderte, garantiert PowerPoint-freie **Workshops** an. Davon profitieren Sie nicht nur im Urlaub, sondern auch, wenn sie geschäftlich mit Schweden zu tun haben. Natürlich übersetzen und dolmetschen wir auch.

Lernen Sie uns **kostenlos und unverbindlich** kennen! Zum fika* bei Ihnen im Büro bringen wir Selbstgebackenes nach schwedischem Rezept mit!

Svenska Intensiv

Carina Middendorf, carina@svenskaintensiv.de
Tel. 040-398 723 19, Mobil 0177-723 9767, www.svenskaintensiv.de

*fika = Kurze Kaffeepause, die in Schweden ganz selbstverständlich zum Arbeitsalltag dazugehört

BOZITA

ROBUR

engineered by nature

- ♥ Viel frisches Fleisch; frei von Zucker, Soja und Farbstoffen.
- ♥ Präventive Anwendung von Antibiotika in Schweden verboten.
- ♥ Schweden hat eines der strengsten Tierschutzgesetze weltweit.
- ♥ Ohne künstliche Geschmacksverstärker.
- ♥ Hergestellt mit Liebe in Vårgårda seit 1903.
- ♥ Mehr unter www.bozita.com

WEIZEN- ODER
GETREIDEFREI

NATÜRLICHE
ZUTATEN

HOCHWERTIGES
PROTEIN

— FUNKTIONELLES SUPER-PREMIUM-FUTTER —

Auch im Futterhaus erhältlich.

Härlig stämning i caféet: Carina omgiven av cafévärdinna Christina och caféassistent Annsöfi

HUSMOR HAR ORDET

Här kommer hälsningar från köket!

Efter en lång skön och SOLIG semester på Dalarö kändes det riktigt roligt att komma tillbaka till caféet igen! Caféet har haft öppet som vanligt sedan slutet av augusti. Och en glad nyhet är att sedan början av september har jag fått hjälp av Annsöfi! Vi är i caféet tillsammans under de vanliga öppettiderna.

Torsdag, den 26 oktober kommer vi att servera ärtsoppa och pannkakor hela dagen och kvällen!

Torsdag, den 26 oktober kommer vi att servera ärtsoppa och pannkakor hela dagen och kvällen! Vi börjar med seniorerna kl 13 och kommer att ha öppet även under kvällen för er som vill komma förbi efter jobbet och äta pannkakor och soppa! Jag tar gärna emot anmälningar på min emailadress carina.bolte@svenskakyrkan.se

I november månad kämpar vi vidare med basaren! Är du sugen på att vara med är du varmt välkommen! Jag tar som vanligt väldigt gärna emot kakor till basaren från och med i mitten av oktober!! Jag hoppas att få se många av er under hösten, så kom gärna in och ta en kopp kaffe och en nybakad bulle hos oss!

Carina Bolte, carina.bolte@svenskakyrkan.se, 040-3203 1404

Under sommarsäsongen bakar husmor sådana här tårter med färska bär. Under vintern blir det ofta prinsesstårta. Går att beställa också.

Visste du förresten att...

...det finns en nyutvecklad app som heter **Kyrkguiden** ?

Kyrkguiden leder dig rätt med karta och kalender inom Svenska kyrkan

Med appen Kyrkguiden kan du hitta till Svenska kyrkan (alltså kyrkor i Sverige och inom Svenska kyrkan i utlandet) med hjälp av mobiltelefonen. Du kan också se vad som händer i kyrkan och planera gudstjänster och annat som du inte vill missa. Appen är gratis och finns för både iPhone och Android. Det finns även kulturella tips!

Hitta till kyrkan när du ska på bröllop eller dop

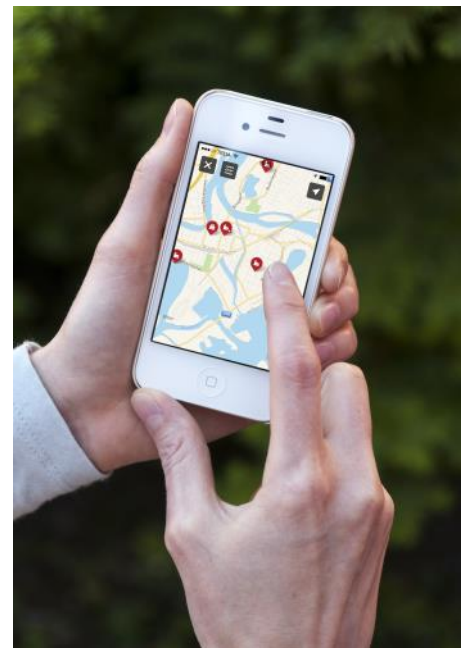
Sök via kartan eller kyrkans namn. I appen hittar du också församlingarnas kalendrar. Du kan skapa en egen kalender med gudstjänster eller konserter du vill gå på och få en påminnelse så att du inte missar något. Lägg in den församling du vanligtvis besöker som favorit så har du alltid koll på vad som händer.

Ladda ner appen gratis:

Kyrkguiden i App Store (för iPhone)

Kyrkguiden i Google Play (för Android-telefoner)

Källa: www.svenskakyrkan.se/appar

Tipps! Sök på orten "Hamburg" i kyrkguiden, så hittar du all info och kalenderhändelser ifrån Svenska kyrkan i Hamburg!

Busenkelt & praktiskt! Prova!

Schären-Kreuzfahrt ÅLAND-INSELN

21-Stunden-Kurzseereise
mit M/S Cinderella
Stockholm–Mariehamn–Stockholm

z.B. in A2 Außen-
kabine, belegt
mit 2 Personen
p. P. ab €

34

Kurzseereise STOCKHOLM- HELSINKI- STOCKHOLM

mit M/S Gabriella / M/S Mariella –
2 Nächte an Bord und 1 Tag an Land

z.B. in A4 Außen-
kabine, belegt
mit 2 Personen
p. P. ab €

41

Immer erste Wahl!

Unser Tipp für Kurzreise-Fans: Die 21-Stunden-Kurzseereise mit M/S Cinderella durch den schwedischen Schärengarten – ein unvergessliches Naturerlebnis zum unschlagbar günstigen Preis! An Bord genießen Sie die einmalige Aussicht auf eine atemberaubende Landschaft, skandinavische Küche der Spitzenklasse, ein abwechslungsreiches Unterhaltungsprogramm, viel Komfort und Gastlichkeit, dazu gute Stimmung, Entspannung und erfrischende Ostseeluft.

Ob Kurzseereise, Fährpassage oder Kombiticket – mit Viking Line reisen Sie stets komfortabel, bequem und preiswert zwischen Schweden, Finnland und dem Baltikum.

Willkommen bei Viking Line!

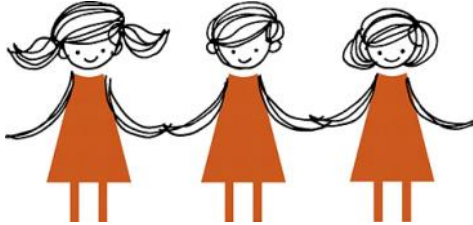
VIKING LINE

Tel. +49(0)451-3 84 63-0 · international.sales@vikingline.com
www.vikingline.de

FASTA PROGRAMTIDER

Onsdagens barngrupp

träffas onsdagar varje vecka mellan kl 15.30-17.30. Efter sångstunden med barnsånger och ramsor är det fika och pyssel för barnen. Optimalt för barn från 0-6 år. Ledning: Elisabeth Magnusson Rosengren och Laila Bredenow, elisabeth.magnusson.rosengren@svenskakyrkan.se laila.bredenow@freenet.de.

Unga forskare

träffas en gång i månaden på fredagar kl. 15:30-17:00. Här experimenteras det, byggs, forskas och diskuteras. Ibland läsning. Kanelbullefika i caféet. Optimalt för skolbarn från 6 år uppåt. Läs mer om forskargruppen på sid 6. Ledning: Gracja Rudomino-Alberts, gracja@alberts.org.

Svenska kyrkans kör

Körrepetitionerna äger rum tisdagar, kl 19.30-21.00. Kom och sjung med i en glad svensktalande grupp, om du älskar att sjunga och vill utveckla din röst och medverka i körens uppträdanden vid gudstjänster,

svenska högtider och Luciatåg. Körledare är Almut Stümke, almut.stumke@svenskakyrkan.se, tel 040-33362656 eller 0163-2564046.

Småfåglarna

Körledare för barnköerna är också Almut Stümke. I allmänhet träffas vi lördagar eller söndagar i anslutning till familjegudstjänst. Se också sid 16.

Syföreningen

Vi träffas torsdagar kl 14-16 tillsammans med prästen. Efter en kort andakt och en psalm dricker vi kaffe. Ofta diskuterar vi ett speciellt tema eller någon bidrar med ett litet föredrag. Ibland gör vi utflykter eller besöker utställningar. Det är ett livaktigt sällskap för alla åldrar, trevligt och intressant.

För kontakt: Elisabeth Magnusson Rosengren, elisabeth.magnusson.rosengren@svenskakyrkan.se

Bastelgruppen

Alla som har lust att handarbete, pyssla och prata är välkomna till vår bastelgrupp, som träffas i kyrkan på torsdagar kl 16-18. Vi välkomnar flitiga händer, som tycker att det är roligt att tillverka handarbeten som vi kan sälja under kyrkans basarer. Kontakt: gunilla.ebbrecht@t-online.de Tel. 040-87080570 eller Gunnel Haensel Tel. 040-402510.

Läsecirkeln

Vi läser noga utvalda böcker och diskuterar dem sedan. Träffar äger rum en gång i månaden, läs mer på sid 18.

Ungdomar! SVENSKA KYRKANS UNGA

är en öppen gemenskap av barn och unga som vill upptäcka och dela kristen tro. Vi har nu cirka 14 000 medlemmar i hela

Sverige. Bli en del av gemenskapen du också! Är du intresserad av att vara med i Kyrkans Unga Hamburg, hör av dig till Katrin Tautermann: katrin.tautermann@t-online.de

Liten quiz

Luther war hier! ...Men var??

Känner du igen väggen? Så klart går det inte att lista ut så enkelt. Men kolla på QR-koden och se var Martin Luther har hållit hus bland många ställen i Tyskland!

Ingen QR-code-Scanner till hands?? ;-) Ok, vi ger några små tips...

- ♥ Det är en stad i Sachsen-Anhalt!
- ♥ Luther levde där redan som 13-åring under ett år!
- ♥ 1567 firades den första protestantiska gudstjänsten någonsin i denna domkyrka. Allt eftersom reformera-des även det tyska skolsystemet.

Källa: www.luther-erleben.de

Upplösning: 1000x1000

HONORÄRKONSULN I HAMBURG

NATIONALDAGEN 2017

En fullsatt kyrka välkomnas av prästen Elisabeth Magnusson Rosengren och Svenska kyrkans kör under ledning av Almut Stümke. Högtids-talet hålls av honorärkonsul Sven I. Oksaar som inledningsvis berättar om Sveriges nya roll i Förenta Nationernas säkerhetsråd samt om det goda samarbetet med Tyskland i ett nytt innovationspartnerskap. Hans utsaga om Sveriges nationaldag citeras här:

"Den svenska nationaldagen kom till i början av 1890-talet, med inspiration från Norge och Danmark, som hade sina nationaldagar den 17 maj respektive den 5 juni. Det fanns flera förslag på tidpunkt för en svensk nationaldag, bland annat midsommar-dagen. Andra förslag var den 6 och 30 november. Det slumpade sig dock så att Artur Hazelius arrangerade en vårfest vars sista dag inföll den 5 juni. Han kallade denna dag för en "nationalfest till firande av våra historiska minnen imorgon tisdag den 6 juni". Den 6 juni inföll på Gustafsdagen, som

hade blivit en vanligt förekommande namnsdag. Det bestämdes senare att man på Gustafsdagen skulle fira årsdagen av Gustav Vasas val till Sveriges kung 1523 och 1809 års författning.

I början var flaggor ett vanligt inslag i nationaldagsfirandet, trots att flaggor var tämligen ovanliga vid denna tid. Flaggbruket till lands i Sverige är inte så gammalt. Längre använde vi, liksom de flesta andra nationer, riksflaggan huvudsakligen till sjöss och då vanligtvis tretungad. År 1873 hissade man för första gången en svensk flagga på det kungliga slottet, något som möttes med skarp kritik. Många menade att en flagga inte alls hade på land att göra. Det kungliga exemplet följdes av vissa ståndspersoner och därefter restes flaggstänger och hissa-des flaggor på prästgårdar, järnvägsstationer och skolgårdar, och snart var flaggningen allmän. Dagen var en inofficiell nationaldag fram till 1916, då den instiftades som svenska flaggans dag. Först 1983 blev dagen officiellt Sveriges nationaldag och 2005 en officiell helgdag."

Honorärkonsuln bjöd därefter på jordgubbstårta, kaffe och sekt i caféet för vilket vi tackar så hjärtligt! Det blev en fin högtidsstund i kyrkan med fina ord och vacker musik, i caféet njöt vi avslappnat av Carinas kulinariska utbud.

Besöksadress: Sveriges Honorärkonsulat i Hamburg
Ditmar-Koel-Str. 36, 20459 Hamburg

Öppettider: Tisdagar & torsdagar kl. 10:30-12:30, 14:00-15:30

Telefon: +49-(0)40-24827664
Fax: +49-(0)40-64 50 60 63

E-post: honorarkonsul.schweden.HH@t-online.de

Folkdräkter att låna

Vi har några fina gamla folkdräkter som vi kan låna ut till intresserade under basaren, mestadels i storlek 38-40. Det rör sig om en Hedemora-dräkt, en Vingåkersdräkt och en dräkt ifrån Sjuhäradsbygden i Västergötland. En Gotlandsdräkt är redan utlånad och har ofta använts under basaren hittills. Vänd er till Margareta på församlingskontoret, dräkterna hänger i klädskalet där.

Hedemoradräkt

Dräkt från vingåker

Sjuhäradsbygden

Schwedische Gustaf-Adolfs-Kirche in Hamburg e.V.

Ditmar-Koel-Str. 36, DE-20459 Hamburg, Tel +49-40-3203 1404, Fax +49-40-3194762
hamburg@svenskakyrkan.se, www.svenskakyrkan.se/hamburg,
www.facebook.com/svenska.hamburg

Kyrkans Café har öppet torsdag-lördag 14:00-17:00 & söndag 12:00-17:00

FÖRSAMLINGSSHERDE

Elisabeth Magnusson
Rosengren
elisabeth.magnusson.
rosengren@
svenskakyrkan.se
Tel 0176-62815374

KANTOR

Almut Stümke
almut.stumke@
svenskakyrkan.se
Tel 040-33362656,
0163-2564046

HUSMOR

Carina Bolte
carina.bolte@
svenskakyrkan.se
Tel 040-3203 1404

ADMINISTRATION

Margareta Schirmacher
margareta.schirmacher@
svenskakyrkan.se
Tel 040-3203 1404

VIKTIGA ADRESSER I TYSKLAND FÖR DIG SOM ÄR UTLANDSSVENSK

SVENSKA KYRKAN I UTLANDET (SKUT)

Svenska kyrkan i Berlin Viktorieförsamlingen

Maria Scharffenberg, kyrkoherde
Landhausstr. 26-28, 10717 Berlin
Tel 030-8649590
berlin@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/berlin

Svenska kyrkan i Frankfurt

Torvild Evensson, kyrkoherde
An der Wolfsweide 54
60435 Frankfurt/Main
Tel 069-566556
frankfurt@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/frankfurt

Svenska kyrkan i Bayern

Torvild Evensson, kyrkoherde
Adlzreiterstr. 3, 80337 München
Tel 089-54540695
bayern@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/bayern

AMBASSAD OCH KONSULAT

Sveriges Ambassad

Rauchstr. 1, 10787 Berlin
Tel 030-505060, Fax 030-50506789
ambassaden.berlin@gov.se

Honorärkonsulatet i Hamburg

Konsul Dr. Sven I. Oksaar
Ditmar-Koel-Str. 36
20459 Hamburg
Tel 040-24827664
honorarkonsul.schweden.HH@t-online.de

Honorärkonsulatet i Bremen

Konsul Kai-Uwe Hollweg
Altenwall 6, 28195 Bremen
Tel 0421-2239354
schwedischeskonsulat.hb@t-online.de

Honorärkonsulatet i Lübeck

Konsul Vivian Paesler
Pferdemarkt/Marlesgrube 1
23552 Lübeck, Tel 0451-8719545
luebeck@honorarkonsulat-schweden.de

Honorärkonsulatet i Kiel

Konsul Dr. Glenn Holdhof
LAW-KIEL- "Rechtsanwaltskanzlei Bruck
Goerke Johansson"
Holstenbrücke 2, 24103 Kiel
Tel 0431-997076
konsulat.schweden.kiel@web.de

Honorärkonsulatet i Rostock

Konsul Axel Erdmann
Alt'karlshof 6, 18146 Rostock
Tel 0381-6586751
schwedisches-konsulat@fsn.de

Honorärkonsulatet i Hannover

Konsul Jasmin Arbabian-Vogel
Ise-ter-Meer-Weg 7, 30449 Hannover
Tel 0511-3577 2542
honorarkonsul@iks-hannover.de

TURISM

VisitSweden

Tel 069-22223496
germany@visitsweden.com
www.visitsweden.com

Treffpunkt Schweden

info@treffpunkt-schweden.com
www.treffpunkt-schweden.com

SKOLA OCH DAGIS

Skandinaviska förskolan

„Lek så in i Norden“
Eimsbütteler Chaussee 86
20259 Hamburg
Tel 040-24183284, 0162-1807020
kontakt@skandvorschule.de

Skandinaviska skolan

Brahmsallee 99, 20144 Hamburg
Tel 040-4208829, Fax 040-4203944
info@skanskol.de
www.skanskol.de

SVENSKA FÖRENINGAR I TYSKLAND

Föreningen „Svenskar i världen“ - SVIV

Kristina Ekelund
Tel 040-804465, www.sviv.se

Svenska Klubben i Hamburg

Dr. Staffan Wegdell
Brahmsallee 99, 20144 Hamburg
Tel 040-4208818
01525-9770106
info@svenskaklubben.de

Svenska Klubben i Bremen

c/o Schwedisches Honorärkonsulat
Altenwall 6, 28195 Bremen
Tel 0421-2239354

Schwedischer Verein Hannover e.V.

Postfach 5625, 30056 Hannover
vorstand@schwedischer-verein-
hannover.de
www.schwedischer-verein-hannover.de

Svenska Klubben i Kiel

Inger Lütjohann
Kattenbek 9, 24248 Mönkeberg
Tel 0431-231609
mail@svenska-klubben-kiel.de
www.svenska-klubben-kiel.de

Deutsch-Schwedische Gesellschaft Kiel e.V.

Tysk-svenska sällskapet i Kiel
Birgit Bercht (sedan mars 2016)
Homannstr.27, 24159 Kiel
www.dsg-kiel.de

Svenska Klubben i Lübeck

Föreningen „Svenskar i världen“
Berith Jangesand
Wilhelm-Wisser-Weg 2b, 23568 Lübeck
Tel 0451-396492

Sverigevänner i Lübeck

Sigun Trumpler
Schwartauer Str. 108, 23611 Sereetz
Tel 0451-392467
info@sverigevaenner.de